

HODNOTOVÝ REBRÍČEK ŠTUDENTOV MTF V POROVNANÍ S OSTATNÝMI FAKULTAMI STU

COMPARATION OF VALUE LADDER OF STUDENTS MST WITH OTHER FACULTIES OF SUT

Zuzana CHMELÁROVÁ, Ludmila BUSTINOVÁ

Autori: PhDr. Zuzana Chmelárová, PhD., PhDr. Ludmila Bustinová

Pracovisko: Katedra inžinierskej pedagogiky a psychológie, Materiálovotechnologická fakulta STU

Adresa: Laurinská 14, 811 01 Bratislava, Slovensko

*Tel.: 00421 2 54432625, Fax: 00421 2 54431730 E-mail: zuzana.chmelarova@stuba.sk
ludmila.bustinova@stuba.sk*

Abstract

The article presents the results of research oriented on value ladders of university students. We followed important values for actual development period of our students. We compare results from the point of view of sex and individual faculties of STU.

V článku sú popísané výsledky výskumu zameraného na hodnotové rebríčky vysokoškolákov. Sledovali sme hodnoty, ktoré sú dôležité z hľadiska aktuálneho vývinového obdobia našich probantov. Výsledky porovnávame z hľadiska pohlavia a jednotlivých fakúlt STU.

Key words

hodnoty, študenti vysokoškolskí

values, university students

Úvod

Hodnoty určujú správanie a konanie človeka. Vytvárajú sa pôsobením sociálneho prostredia na osobnosť. Najväčší vplyv majú základné sociálne skupiny, predovšetkým rodina a škola. Hoci sa na vysokej škole stretávame z právnického hľadiska s už dospelými mladými ľuďmi, v oblasti psychickej a hlavne sociálnej sú ešte mnohokrát nezrelí, a preto je tu primerané a nenásilné výchovné pôsobenie učiteľov namiesto. Výsledky iných nami realizovaných výskumov ukázali, že samotní vysokoškoláci ho aj očakávajú. Tu teda vidíme ešte poslednýkrát priestor na priame, cieľavedomé a systematické ovplyvňovanie osobnosti študenta. Pretože hodnoty považujeme za nesmierne významné z hľadiska samotnej osobnosti aj spoločnosti, venovali sme im našu pozornosť. Ich podstatu chápeme v súlade s autormi, ktorých charakteristiku hodnôt uvádzame ďalej.

Hodnoty poskytujú osobnosti existencionálnu istotu. Sú charakterizované ako najvyššia motivačná úroveň. Spájajú sa v nich osobné a spoločenské ciele. Tým, že sa jednotliviec identifikuje s určitými hodnotami, stáva sa iným človekom, ktorý hodnotu nielen pozitívne prežíva, ale aj pred druhými obhajuje a presadzuje. Hodnoty slúžia tak sociálnemu pokroku, ako aj rozvoju ľudskej osobnosti [1].

S. R. Covey [3] v tejto súvislosti hovorí o dôležitosti zamerania osobnosti na vhodné alebo správne, či pozitívne životné princípy. Tieto princípy sú: istota, smerovanie, múdrosť, sila. Len osobnosť spojená s týmito princípmi je harmonická a následne šťastná a úspešná. Princípy nemôžu prichádzať v dospelosti z vonka do vnútra osobnosti, ale vždy naopak, z vnútra osobnosti von.

C. Jung hodnotu charakterizuje ako intenzitu psychickej energie, ktorá smeruje k dosiahnutiu cieľa [4].

M. Nakonečný [5] hovorí, že hodnota je to, čo má pre človeka osobitný význam. Hodnota je chápaná ako subjektívne dobro, z čoho sa človek teší, čo mu prináša uspokojenie. Človek, ako sociálna bytosť, sa môže plne realizovať len prekonaním vlastného egoizmu. K tomuto výsledku človek prichádza vývinom od egocentrizmu k alocentrizmu. Prechodom od sústredenia sa na vlastné osobné blaho k sústredeniu sa na blaho sociálnych skupín, ktorých členom je aj vyvíjajúca sa osobnosť.

Ciele výskumu

- zistiť hodnotový rebríček študentov Materiálovotechnologickej fakulty STU a porovnať ho so študentmi z ostatných fakúlt STU,
- poukázať na rozdiely v hodnotových rebríčkoch vysokoškolákov podľa pohlavia.

Metóda a postup získania údajov

Na zistenie hodnotového rebríčka sme predložili probantom hárok, na ktorom bol súbor 12 hodnôt. Súbor tvorili tieto hodnoty: cestovanie, priateľstvo, kniha, pohodlný život, dobré pracovné miesto, humor, originalita, vzdelanie, zábava, tolerancia, umenie, seberealizácia (v uvedenom poradí). Podľa inštrukcie mali probanti ku každej hodnote priradiť jedno z čísel 1 až 12. Hodnote, ktorej priradili najmenšie číslo, pripisujú najmenší význam, a ktorej najväčšie číslo, pripisujú najväčší význam. Každé hodnote museli priradiť len jedno číslo, pričom to isté sa nesmelo opakovať pri viacerých hodnotách. Zámerne sme medzi posudzované hodnoty nezaradili také hodnoty ako napr.: zdravie, láska, a pod., o ktorých sme na základe mnohých výskumov predpokladali, že by sa zaradili na popredné miesta. Vybrali sme hodnoty, ktoré považujeme za dôležité pre vývinové obdobie našich probantov.

Získané údaje sme kvantitatívne spracovali. Pre každú z 12-tich hodnôt sme tej ktorej skupine probantov (muži, ženy, celý súbor, študenti jednotlivých fakúlt) vyrátali priemer (uvádzaný v tabuľkách) a následne zostavili hodnotové rebríčky.

Výskumná vzorka

Výskum sme realizovali na piatich fakultách Slovenskej technickej univerzity na vzorke 430 študentov (255 žien a 175 mužov).

Získané výsledky

CELKOVÉ PORADIE HODNÔT U VŠETKÝCH ŠTUDENTOV SLEDOVANÝCH FAKÚLT STU

Tabuľka 1

	<i>Spolu</i>	<i>Muži</i>	<i>Ženy</i>
<i>Poradie hodnôt</i>	<i>n=430</i>	<i>n=175</i>	<i>n=255</i>
Priateľstvo	10,8	9,8	10,8
Vzdelanie	8,5	8,2	8,9
Tolerancia	8,3	7,9	8,7
Seberealizácia	8,2	7,8	8,6
Dobré pracovné miesto	6,8	7,1	6,5
Humor	6,3	6,3	6,3
Originalita	5,6	6,0	5,3
Zábava	5,4	6,0	4,8
Cestovanie	5,4	5,6	5,2
Kniha	4,7	4,4	4,9
Pohodlný život	4,5	4,4	4,1
Umenie	4,3	4,5	4,1

V tabuľke 1 uvádzame poradie hodnôt u študentov všetkých sledovaných fakúlt STU. Prvý stĺpec určuje celkové poradie hodnôt a druhé dva stĺpce hovoria o výsledkoch z hľadiska pohlavia študentov. Prvých šesť hodnôt, priateľstvo, vzdelanie, tolerancia, seberealizácia, dobré pracovné miesto a humor má u oboch pohlaví rovnaké poradie, zhodné s poradím hodnôt celej sledovanej skupiny študentov. Hrubo vytlačené hodnoty ukazujú vyššiu intenzitu hodnoty. Ženy si cenia o niečo viac ako muži priateľstvo, vzdelanie, toleranciu, seberealizáciu a knihu. Dobré pracovné miesto, originalita, cestovanie, pohodlný život a zábava sú naopak dôležitejšie pre študentov - mužov. Humor sa u obidvoch pohlaví umiestnil v hodnotovom rebríčku na rovnakom mieste.

UMIESTNENIE HODNÔT U ŠTUDENTOV JEDNOTLIVÝCH SLEDOVANÝCH FAKÚLT STU

Tabuľka 2

	<i>MtF</i>	<i>SvF</i>	<i>FA</i>	<i>SjF</i>	<i>FCHPT</i>
<i>Hodnoty</i>	<i>n=69</i>	<i>n=102</i>	<i>n=57</i>	<i>n=146</i>	<i>n=56</i>
Priateľstvo	10,0	10,7	10,1	10,1	10,3
Vzdelanie	8,6	8,7	7,4	8,8	9,3
Tolerancia	7,8	8,4	8,2	7,9	9,2
Seberealizácia	8,8	8,4	8,5	8,1	7,5
Dobré prac. miesto	6,8	6,1	6,3	7,6	7,4
Humor	5,8	6,0	6,8	6,6	6,3
Originalita	5,2	5,6	7,0	5,5	4,9
Cestovanie	7,0	5,1	5,3	5,2	4,5
Kniha	5,0	4,4	4,2	4,5	5,4
Zábava	5,4	5,8	5,2	5,3	5,6
Pohodlný život	5,0	3,7	4,0	4,7	5,3
Umenie	3,5	4,0	5,5	3,7	5,0

V tabuľke 2 sú zaujímavé viaceré skutočnosti. My si v prvom rade všimneme hodnotový rebríček študentov MtF. Tí si oproti študentom z iných fakúlt STU najviac cenia sebarealizáciu a cestovanie. Najnižšie naopak hodnotia toleranciu, humor a umenie. Toleranciu a vzdelanie si najviac cenia študenti FCHPT. Povšimnutiahodné je, že sebarealizácia je pre nich spomedzi všetkých sledovaných fakúlt najmenej dôležitá. Vzdelanie je najnižšie hodnotené u študentov architektúry. Tí si naopak najviac zo všetkých vážia originalitu a umenie, ktoré úzko súvisia s profesiou architekta. Dobré pracovné miesto je veľmi významné pre študentov Sjf a následne FCHPT. Tento výsledok môže byť spôsobený zníženou možnosťou dobrého zamestnania v odboroch spomínaných fakúlt. Najnižšie zaradili študenti FCHPT cestovanie. Umiestnili ho na posledné miesto za originalitu. Po pohodlnom živote najmenej túžia študenti SvF a najviac študenti FCHPT.

Za negatívny výsledok považujeme veľmi nízke celkové umiestnenie knihy v rebríčku daných hodnôt. Príčinu tohoto výsledku vidíme na jednej strane vo zvýšených študijných odborných nárokoch inžinierskeho štúdia, na druhej strane tento výsledok odzrkadľuje aj súčasný celospoločenský jav – uprednostňovanie internetu a televízie pred čítaním kníh.

Záver a diskusia

Na základe uvedených výsledkov môžeme konštatovať, že hodnoty priateľstvo, tolerancia a sebarealizácia sú v popredí hodnotového rebríčka u študentov všetkých fakúlt bez rozdielu pohlavia, zatiaľ čo ostatné hodnoty zaujímajú rôzne miesto.

Všetky tieto hodnoty veľmi úzko súvisia s daným vekovým obdobím. Mladý človek na vysokej škole prvýkrát nastupuje cestu realizácie svojho životného cieľa. Žije často mimo rodiny, a preto potrebuje rovnocennú sociálnu skupinu, t.j. priateľov. Učí sa byť zodpovedný sám za seba, robí veľa chýb a tolerancia od rovesníkov aj od dospelých je pre neho veľmi dôležitá, čo sa premieta do hodnotového systému osobnosti.

Veľmi významnou hodnotou sa ukázalo vzdelanie, čo je z hľadiska budúcich intelektuálov veľmi pozitívny výsledok. Výnimku tvorili študenti FA, u ktorých je vzdelanie až na 4. mieste.

Záverom môžeme konštatovať, že rebríček významných hodnôt u celého súboru vysokoškolských študentov STU je nasledujúci: priateľstvo, vzdelanie, tolerancia, sebarealizácia, dobré pracovné miesto a humor. Menej významné hodnoty sú: originalita, zábava, cestovanie, kniha, pohodlný život a umenie. V tomto poradí sú značné rozdiely ak je kritériom delenia študentov pohlavie alebo jednotlivé sledované fakulty STU. Hodnoty zvolené vysokoškolskými študentmi veľmi úzko súvisia s vlastnosťami, ktoré, ako nám ukázal širšie koncipovaný výskum [2], vysokoškolskí učitelia pozitívne hodnotia u študentov na konkrétnych fakultách.

Zoznam bibliografických odkazov:

- [1] BOROŠ, J. *Motivácia a emocionalita človeka*. Bratislava: Odkaz, 1995. ISBN 80-85193-42-6.
- [2] BUSTINOVÁ, L., CHMELÁROVÁ, Z. Vzťah medzi temperamentom vysokoškolských študentov a vlastnosťami, ktoré od nich vyžadujú ich učitelia. In *CO-MAT-TECH 2002. Zborník z 10. medzinárodnej vedeckej konferencie*. Bratislava: 2002, s. 477-481. ISBN 80-227-1768-1.
- [3] COVEY, S.R. *Sedm návykú vúdčích osobností pro úspešný a harmonický život*. Praha: Pragma, 1994. ISBN 80-85213-41-9.
- [4] HALL, C.S. – LINDZEY, G. *Psychológia osobnosti*. Bratislava: SPN, 1997.
- [5] NAKONEČNÝ, M. *Psychologie osobnosti*. Praha: Academia, 1997.